

ਡਿਜੀਟਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ

ਤਤਕਰਾ

- 1 ਓ ਟੀ ਪੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ
- 2 ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ
- 3 ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ
- 4 ਕਰੰਟ ਖਾਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਿੰਗ ਖਾਤਾ
- 5 ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਸੇਲ (PoS)
- 6 ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਪੇਮੈਂਟ ਇੰਟਰਫੇਸ (UPI)
- 7 AEPS [ਆਧਾਰ ਇਨੋਬਲਡ ਪੇਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ]
- 8 USSD – ਅਨਸਟਰਕਚਰਡ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਰਵਿਸ ਡਾਟਾ

ਤਤਕਰਾ

- 9 ਈ ਪਰਸ
- 10 ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ
- 11 ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਫੰਡ ਟਰਾਂਸਫਰ (NEFT)
- 12 ਰੀਅਲ ਟਾਈਮ ਗਰੌਸ ਸੈੱਟਲਮੈਂਟ (RTGS)
- 13 ਈਮੀਡੇਟ ਪੇਮੈਂਟ ਸਰਵਿਸ (IMPS)
- 14 ਆਨਲਾਈਨ ਬਿਲ ਪੇਮੈਂਟ
- 15 ਮੁਖ ਟੇਕਵੇਅਜ਼

ਉਪਦੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ

ਇਹ ਮੋਡੀਊਲ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨ - ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਦੇਸ਼/ਉਮੀਦਾਂ

- ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।
- ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ।

ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

- ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਸਾਫਟ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ - ਵਿੱਤੀ ਸਾਖਰਤਾ।
- ਬਲੈਂਕ ਏ4 ਸਾਈਜ਼ ਸ਼ੀਟ
- ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਰ
- ਲੈਪਟਾਪ
- ਵਾਈਟਬੋਰਡ
- ਡਸਟਰ
- ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਪੈਨ (ਵਾਈਟਬੋਰਡ ਲਈ)

ਇਕ ਸਮੇਂ
ਪਾਸਵਰਡ [ਓ ਟੀ
ਪੀ]

01

ਓ ਟੀ ਪੀ ਕੀ ਹੈ?

- OTP ਨੂੰ ਵਨ ਟਾਈਮ ਪਾਸਵਰਡ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਖਾਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੁਹਾਡੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ 2 ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਵਧੀ ਹੋਈ ਪਰਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਓਟੀਪੀ ਪਾਸਵਰਡ ਦੇ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਪੱਧਰ ਜੋੜਦਾ ਹੈ।

ਓ ਟੀ ਪੀ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?

ਉਦਾਹਰਨ: ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਦਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਉਪਭੋਗਤਾ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮੋਡ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਔਨਲਾਈਨ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸੀਵੀਵੀ ਕੋਡ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। OTP ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੰਬਰ, ਈਮੇਲ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਾਲ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਰਪਿਤ ਚੈਨਲ।

- OTP ਯੂਜ਼ਰ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਲੈਣ -ਦੇਣ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ।

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

- ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ OTP ਅਤੇ PIN ਨੰਬਰ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਬੈਂਕ ਕਦੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ OTP, PIN, CVV ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਣਗੇ।
- ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਖਤਰਿਆਂ ਲਈ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।
- ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਤੁਹਾਡੇ OTP, PIN, CVV ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਹੋਵੋ ਜਾਂ ਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਕਨੈਕਟ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ "ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰ" ਤੋਂ ਇੱਕ ਕਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਜਾਉਗੇ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਅਸਲ ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ
ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ
ਨਿਯਮ ਅਤੇ
ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ

02

ਡਿਜੀਟਲ ਆਈਡੀ

- ਕਾਰਜ-ਆਧਾਰਿਤ ਆਈਡੀ ਦੇ ਉਲਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਡਰਾਈਵਰ ਲਾਇਸੈਂਸ ਅਤੇ ਪਾਸਪੋਰਟ, ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਆਈਡੀ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਰਿਮੋਟਲੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਆਈਡੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਉਦਾਹਰਨ – ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਧਾਰ ਆਈਡੀ

ਡਿਜੀਟਲ ਆਈ ਡੀ

ਡਿਜੀਟਲ ਆਈਡੀ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਭਰੋਸੇ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ
- ਯੁਨੀਕ
- ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
- ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਡੇਟਾ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੋ

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਜਾਂ ਕੇਵਾਈਸੀ ਨੂੰ ਜਾਣੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬੈਂਕਾਂ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਗਾਹਕਾਂ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਪਤੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਆਰਬੀਆਈ) ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਡਿਜੀਟਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਕੇਵਾਈਸੀ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੋ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਾਈਸੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼: ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਬੂਤ

ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ (UID) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਧਾਰ, ਪਾਸਪੋਰਟ, ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੰਸ ਅਤੇ ਵੋਟਰ ਆਈਡੀ ਕਾਰਡ।

- ਪੈਨ ਕਾਰਡ
- ਤੁਹਾਡੀ ਫੋਟੋ ਵਾਲਾ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ/ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਕੇਂਦਰੀ/ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ, ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ।
- ਕਾਲਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ICAI, ICWAI, ICSI, ਅਤੇ ਬਾਰ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੋ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਾਈਸੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼: ਪਤੇ ਦਾ ਸਬੂਤ

- ਪਾਸਪੋਰਟ, ਵੋਟਰ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਸਮਝੌਤਾ, ਰਾਸ਼ਨ ਕਾਰਡ, ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਬੀਮਾ ਕਾਪੀ ਜਾਂ ਫਲੈਟ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਬਿੱਲ।
- ਉਪਯੋਗਤਾ ਬਿੱਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਟੈਲੀਫੋਨ ਬਿੱਲ, ਗੈਸ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ (ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣਾ ਨਹੀਂ)
- ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਪਾਸਬੁੱਕ ਐਂਟਰੀਆਂ (ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁਰਾਣੀ ਨਹੀਂ)
- ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਪਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੋ

- ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਸਬੂਤ:
- ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰ
- ਬਹੁ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ
- ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ
- ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰ, ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼
- ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਂ ਪਤੇ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ, ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਜਨਤਕ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ICAI, ICWAI, ਬਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਲਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਆਈ.ਸੀ.ਐਸ.ਆਈ.

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੋ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਾਈਸੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?

ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਆਧਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਵਾਈਸੀ ਅਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਕੇਵਾਈਸੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ:

ਆਧਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਵਾਈਸੀ ਜਾਂ ਔਨਲਾਈਨ ਕੇਵਾਈਸੀ

- ਰਜਿਸਟਰਡ ਕੇਵਾਈਸੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਖਾਤਾ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਮ, ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਪਤਾ ਭਰੋ।
- ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਅਤੇ OTP ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ
- ਈ-ਕੇਵਾਈਸੀ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈ-ਆਧਾਰ ਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਅਪਲੋਡ ਕਰੋ

ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੋ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੇਵਾਈਸੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?

ਤੁਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਆਧਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਕੇਵਾਈਸੀ ਅਤੇ ਐਫਲਾਈਨ ਕੇਵਾਈਸੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ:
ਕੇ ਵਾਈ ਸੀ ਆਫਲਾਈਨ

- ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕੇਵਾਈਸੀ ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵੇਰਵੇ ਭਰ ਸਕਦੇ ਹੋ
- ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਾਈਸੀ ਫਾਰਮ ਦੀ ਇੱਕ ਭੌਤਿਕ ਕਾਪੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋ
- ਕੇਵਾਈਸੀ ਨਾਲ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਬੂਤ, ਆਈਡੀ ਪਰੂਫ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸਾਈਜ਼ ਫੋਟੋ ਦੀਆਂ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਨੱਥੀ ਕਰੋ।

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਅਤੇ
ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ

03

ਵਿਡੀਉ ਲਿੰਕ -

<https://www.youtube.com/watch?v=XrSZ6CV2H0k>

ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਅੱਜ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਨਕਦੀ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਤਰੀਕਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਢੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਚਣਾ ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਡ

ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ਼ਤ ਕਾਰਡ, ਬਿਜ਼ਨਸ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹੇਠਲੇ 3 ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹਨ - ਸਥਾਪਿਤ ਕਰੋ, ਵਧੋ ਅਤੇ ਫੈਲਾਓ।

ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਡ ਦੇ ਲਾਭ

- ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ
- ਸਿੱਧੀ ਸੇਵਿੰਗ
- ਕੁਸ਼ਲਤਾ - ਇਹ ਕਾਰਗਜ਼ ਰਹਿਤ ਹੱਲ ਅਤੇ ਲੇਖਾਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ
- ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨਕਦ
- ਬ੍ਰਾਂਡ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ

ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਡ

ਕਿਸ਼ਤ ਕਾਰਡ

ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਡ ਹੈ ਜੋ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ।

ਇੰਸਟਾਲਮੈਂਟ ਕਾਰਡ ਦੇ ਲਾਭ

- ਜਾਣ-ਪਛਾਣ - ਉਪਭੋਗਤਾ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ, ਕਾਰਡ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ ਸਮਾਨ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ।
- ਲਿਮਿਟਡ ਕਰੈਡਿਟ ਰਿਸਕ
- ਲਚਕਦਾਰ ਅਤੇ ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਆਕਾਰ
- ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਆਨਬੋਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ

ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਟੈਪ 'ਤੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ

ਤੁਹਾਡੇ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ 16-ਅੰਕ ਦਾ ਨੰਬਰ ਇਹ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਪਛਾਣਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ

ਵਪਾਰਕ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ

- ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
- ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਜਟ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਵਪਾਰਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ

ਇੱਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਕਾਰਡਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕਾਰਡ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਰਡਧਾਰਕ ਉਧਾਰ ਲਏ ਗਏ ਪੈਸੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਧੂ ਸਹਿਮਤੀ-ਸ਼ੁਦਾ ਖਰਚੇ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਲਿੰਗ ਮਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵਪਾਰਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ: ਇਹ ਵਪਾਰਕ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ। ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਡ ਖਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ

ਕਿਸੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਉਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?
ਇੰਟਰਸਟ ਮੁਫਤ ਰੀਪੇਮੈਂਟ ਪੀਰੀਅਡ

- ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਇੰਸਟਾਲਮੈਂਟ ਵਿਕਲਪ
- ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਇਨਾਮ - ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ਬੈਕ, ਇਨਾਮ ਪੁਆਇੰਟ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਕੈਸ਼ ਐਡਵਾਂਸ ਸਹੂਲਤ - ਕਾਰਡ ਧਾਰਕ ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਵੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਵਾਈਪ ਕਰਕੇ ਏਟੀਐਮ ਤੋਂ ਕੁਝ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
- ਸਰਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ - ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰਚ ਟਰੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਲਾਈਫਸਟਾਈਲ ਲਾਭ
- ਗਾਹਕ ਸੇਵਾ - ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡੈਬਿਟ ਅਤੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

- PoS ਮਸ਼ੀਨ 'ਤੇ ਸਵਾਈਪ ਕਰਨਾ
- ਕਰਿਆਨੇ, ਕਿਰਨਾ ਸਟੋਰ ਜਾਂ ਲਗਜ਼ਰੀ ਸਮਾਨ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾਰੀ
- ਉਪਯੋਗਤਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ
- Uber, OLA, ਆਦਿ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ
- ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ

ਡੈਬਿਟ ਅਤੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਭ

- ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣਾ
- ਖਰਚ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਆਸਾਨੀ
- ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਸੈਟਿੰਗ ਸੀਮਾਵਾਂ
- ਡੈਸ਼ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦਿੱਖ
- ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਆਸਾਨ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਕਲਪ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਡੈਬਿਟ/ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

- ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਰਸੀਦ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ।
- ਕਾਰਡ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ 3-ਅੰਕ ਵਾਲੇ CVV ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਿਟਾਓ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਯਾਦ ਰੱਖੋ।
- ਆਪਣੇ ਕ੍ਰੈਡਿਟ/ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ, ਪਿੰਨ ਨੰਬਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ।
- ਆਪਣਾ ਪਿੰਨ ਨੰਬਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਾ ਲਿਖੋ। ਇਸ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ।
- ਆਪਣਾ OTP (ਵਨ ਟਾਈਮ ਪਾਸਵਰਡ) ਫੋਨ ਜਾਂ ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਜਨਤਕ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕੈਫੇ, ਮੁਫਤ ਵਾਈ-ਫਾਈ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਾ ਕਰੋ।

ਕਰੰਟ ਖਾਤਾ ਅਤੇ
ਬਚਤ ਖਾਤਾ

04

ਕਰੰਟ ਖਾਤਾ

- ਕਰੰਟ ਖਾਤਾ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਕਰੰਟ ਅਕਾਊਂਟ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਜਮਾਂਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਢਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਮਾਂਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਚਤ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਸੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਖਾਤਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਪਾਰ, ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸੇਵਿੰਗ ਖਾਤਾ

- ਇੱਕ ਬਚਤ ਖਾਤਾ ਇੱਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਧੂ ਵਿਆਜ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਬਚਤ ਖਾਤਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਉਪਯੋਗਤਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ, ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ/ਕਢਵਾਉਣਾ, ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

- ਅਰਥ

ਇੱਕ ਬਚਤ ਖਾਤਾ ਇੱਕ ਜਮ੍ਹਾਂ ਖਾਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਨੁਕੂਲਤਾ

ਇੱਕ ਬਚਤ ਖਾਤਾ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ ਜੋ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਮਦਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਦਮੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੱਕ ਅਕਸਰ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

- **ਇੰਟਰਸਟ**

ਬਚਤ ਖਾਤੇ ਲਗਭਗ 4% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਚਾਲੂ ਖਾਤਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਆਜ-ਰਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਔਵਰਡਰਾਇੰਗ

ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਓਵਰਡਰਾਅਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਕ ਨਾ ਤਾਂ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਚਾਲੂ ਖਾਤੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

- ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬੈਲੇਂਸ

ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬਕਾਇਆ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਖਾਤੇ ਲਈ ਇਹ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।

POS - ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼
ਸੇਲ

05

ਇੱਕ POS ਡਿਵਾਈਸ ਕੀ ਹੈ?

ਵਿਡੀਉ ਲਿੰਕ -

<https://www.youtube.com/watch?v=A0dXHbxgW6A>

- ਪੀਓਐਸ ਜਾਂ ਸਵਾਈਪ ਮਸ਼ੀਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਸਾਧਨ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਵਪਾਰੀ ਸਥਾਪਨਾ (ME) ਨੂੰ ਨਕਦ ਰਹਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਡੈਬਿਟ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸਵਾਈਪ ਕਰਨਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭ

- ਤੇਜ਼ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਅਤੇ ਟਰਮੀਨਲ ਇੰਸਟਾਲੇਸ਼ਨ।
- ਉੱਤਮ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ।
- T+1 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬੰਦੋਬਸਤ।
- ਯਕੀਨੀ TAT ਦੇ ਨਾਲ ਹੈਲਪਡੈਸਕ।
- ਨਾਮਾਤਰ ਫੀਸ/ਮਾਸਿਕ ਖਰਚੇ
- ਕੋਈ ਲੁਕਵੇਂ ਖਰਚੇ ਨਹੀਂ
- EMI ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ
- ਬੈਂਕ ਵੀਜ਼ਾ, ਮਾਸਟਰ, ਰੁਪੇ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਡਿਸਕਵਰ ਕਾਰਡਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਡ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਯੋਗਤਾ

- ਵਪਾਰੀ ਦਾ ਬੈਂਕ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਖਾਤਾ ਸੰਚਾਲਨ ਵਾਲਾ ਚਾਲੂ ਖਾਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਰਿਟੇਲ/ਓਵਰ ਦ ਕਾਊਂਟਰ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ/ਮਾਸਟਰਕਾਰਡ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।
- ਕਾਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਪਾਰੀ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 50000/ਮਹੀਨਾ।
- ਵਪਾਰੀ ਕੋਲ ਸਧਾਰਨ EDC ਟਰਮੀਨਲ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ GPRS ਅਧਾਰਤ ਮਸ਼ੀਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਅਪਲਾਈ ਕਿਵੇ ਕਰੀਏ ?

- ਇਹ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਾਮਾਂਕਣ ਫਾਰਮ ਭਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਉਸ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਰਾਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਪਾਰੀ ਦਾ ਚਾਲੂ ਖਾਤਾ ਹੈ।

Types of PoS?

PHYSICAL POS

Physical Card Swiping – PTSN with landline / GPRS enabled

MPOS

Phone connected with external POS device through jack / Bluetooth

V-POS

Virtual E-payment Gateway

- 1** SWIPE A DEBIT/CREDIT CARD ON THE POS MACHINE

- 2** ENTER AMOUNT TO BE PAID AND PIN

- 3** GENERATE RECEIPT

ਭੌਤਿਕ ਪੀਓਐਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

- ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਚਾਲੂ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹੋ/ਪਛਾਣੋ
- ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਫਾਰਮ ਭਰੋ (ਆਨਲਾਈਨ/ਸ਼ਾਖਾ 'ਤੇ)
- ਲੋੜੀਂਦੇ PoS ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰੋ (ਲੈਂਡਲਾਈਨ/ GPRS)

ਭੌਤਿਕ ਪੀਓਐਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

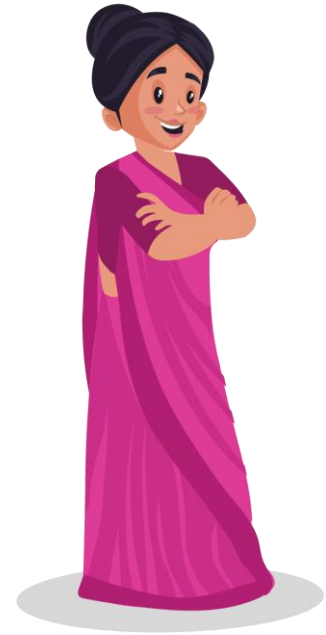
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰੋ:

ਵਪਾਰ ਦਾ ਪਰੂਫ (ਕੋਈ ਇਕ)

- ਦੁਕਾਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- VAT ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ
- ਸੇਲਸ ਟੈਕਸ

ਪਤੇ ਦਾ ਪਰੂਫ

- ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ/ਪਾਰਟਨਰ ਦੀ ਫੋਟੋ ਪਛਾਣ ਦਾ ਸਬੂਤ
- ਵਿੱਤ ਵੇਰਵਾ
- ਬੈਂਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ
- ਇੰਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਭੌਤਿਕ ਪੀਓਐਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

- ਵਪਾਰੀ ਦੁਆਰਾ MDR ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ
- ਵਪਾਰੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ

Installation of Mobile PoS

Note: mSwipe is used as an example of MPOS here

Confederation of Indian Industry

Digital Saksham

V-PoS ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ

- ਕੋਈ PoS ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ
- QR ਕੋਡ ਵਪਾਰੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
- ਵਪਾਰੀ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੋਪਨੀਯਤਾ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਅਭਿਆਸ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

- ਹਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯਮਤ ਜਾਣਕਾਰੀ SMS ਲਈ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੋ
- ਆਪਣਾ ਪਿੰਨ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ
- ਸਿਰਫ਼ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਵਪਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰੋ
- ATM 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ, ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਮੋਢਿਆਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਤੁਹਾਡੇ POS ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸ (ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਲਈ)

- ਐਂਟੀਵਾਇਰਸ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਇੰਸਟਾਲ
- ਐਨਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
- ਵੀਡੀਓ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਟਰਮੀਨਲਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰੋ।
- ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ।
- ਇੱਕ POS ਨਿਗਰਾਨੀ ਯੰਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੋ।
- POS ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਦੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਡੇਟ ਕਰੋ।
- ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂਚਾਂ ਚਲਾ ਕੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਸਟਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
- ਮਲਟੀਫੈਕਟਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤੋ
- ਆਪਣੀ POS ਡਿਵਾਈਸ ਨੂੰ ਲਾਕ ਡਾਊਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਅਲਾਰਮ ਸਿਸਟਮ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਕੇ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ।

ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਪੇਮੈਂਟ
ਇੰਟਰਫੇਸ[UPI]

06

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਵਿਡੀਉ ਲਿੰਕ-

<https://www.youtube.com/watch?v=VSNCgeLXH34>

ਯੂਨੀਫਾਈਡ ਪੇਮੈਂਟਸ ਇੰਟਰਫੇਸ (UPI) ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ (ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਰੀਦਾਰ ਬੈਂਕ ਦੇ), ਕਈ ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਸਹਿਜ ਫੰਡ ਰੁਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁੱਡ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

UPI ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ ਰਾਹੀਂ 24*7 ਅਤੇ 365 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਪੈਸੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ।
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ।
- ਸਿੰਗਲ ਕਲਿੱਕ 2 ਫੈਕਟਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ - ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਹਿਜ ਸਿੰਗਲ ਕਲਿੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿੱਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ
- ਕੋਈ ਕੈਸ਼ ਆਨ ਡਿਲਿਵਰੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ATM 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਜਾਂ ਸਹੀ ਰਕਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ।

UPI ਦੀਆਂ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

- ਸਿੰਗਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਨ-ਐਪ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰੀ ਭੁਗਤਾਨ।
- ਯੂਟਿਲਟੀ ਬਿੱਲ ਪੇਮੈਂਟਸ, ਓਵਰ ਦ ਕਾਊਂਟਰ ਪੇਮੈਂਟਸ, ਬਾਰਕੋਡ (ਸਕੈਨ ਅਤੇ ਪੇ) ਆਧਾਰਿਤ ਭੁਗਤਾਨ।
- ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਠਾਉਣਾ।

UPI ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ

- ਪੇਅਰ PSP
- ਪੌਈ PSP
- ਰਿਮਾਈਟਰ ਬੈਂਕ
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਬੈਂਕ
- NPCI
- ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਹੋਲਡਰ
- ਵਪਾਰੀ

UPI - ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭ

ਵਪਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਭ:

ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸਾਧਨ ਡੇਟਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜੋਖਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕ੍ਰੈਡਿਟ/ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਨਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਟੈਪ ਕਰੋ।

ਈ-ਕਾਮ ਅਤੇ ਐਮ-ਕਾਮ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਉਚਿਤ।

ਕੈਸ਼ ਆਨ ਡਿਲੀਵਰੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਕਲਿੱਕ ਦੇ ਫੈਕਟਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤਇਨ-ਐਪ ਭੁਗਤਾਨ

UPI - ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭ

ਅੰਤਮ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਲਾਭ:

- ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਉਪਲਬਧਤਾ
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੰਗਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ
- ਵਰਚੁਅਲ ਆਈਡੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਕੋਈ ਕ੍ਰੈਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸ਼ੇਅਰਿੰਗ ਨਹੀਂ
- ਸਿੰਗਲ ਕਲਿੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ
- ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰੋ

UPI - ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭ

UPI ਸਮਰਥਿਤ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਹੈ

ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਤਨ :

ਉਪਭੋਗਤਾ ਐਪ ਸਟੋਰ/ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੋਂ UPI ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਨਾਮ, ਵਰਚੁਅਲ ਆਈਡੀ (ਭੁਗਤਾਨ ਪਤਾ), ਪਾਸਵਰਡ ਆਦਿ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪਭੋਗਤਾ "ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਜੋੜੋ/ਲਿੰਕ/ਮੈਨੇਜ ਕਰੋ" ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਵਰਚੁਅਲ ਆਈਡੀ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ।

UPI - ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭ

UPI ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ

ਵਰਚੁਅਲ ਪਤੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣਾ:

ਉਪਭੋਗਤਾ UPI ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੌਗ ਇਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸਫਲ ਲੌਗਇਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਪੈਸੇ ਭੇਜੋ/ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣਦਾ ਹੈ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ/ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਦੀ ਵਰਚੁਅਲ ਆਈਡੀ, ਰਕਮ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖਾਤੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਕ੍ਰੀਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਹੁਣ UPI ਪਿੰਨ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਫਲ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ

UPI - ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭ

UPI ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ:

ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੀ UPI ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੌਗਇਨ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਸਫਲ ਲੌਗਇਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣਦਾ
ਹੈ (ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ)
ਉਪਭੋਗਤਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ/ਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਰਚੁਅਲ ਆਈਡੀ,
ਰਕਮ ਅਤੇ ਖਾਤਾ ਦਾਖਲ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ
ਲਈ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸਕ੍ਰੀਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

UPI - ਈਕੋਸਿਸਟਮ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਭ

UPI ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ:

ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ

ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਹੁਣ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਬੈਂਕ UPI ਐਪ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ

- ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਫਿਰ ਸਵੀਕਾਰ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ
- ਭੁਗਤਾਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ UPI ਪਿੰਨ ਦਾਖਲ ਕਰੇਗਾ
- ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਫਲ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
- ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ/ਬੇਨਤੀਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲਈ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ SMS ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

ਜਾਣੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ
ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ UPI ID ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।
ਆਪਣੇ UPI ਪਿੰਨ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਰੱਖੋ

ਆਪਣਾ UPI ਪਿੰਨ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ UPI ਪਿੰਨ
ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਹੀ ਦਾਖਲ ਕਰੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

SMS ਸੂਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ SMS ਦੁਆਰਾ ਡੈਬਿਟ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ - ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਡੈਬਿਟ ਹੋਇਆ ਸੀ।
ਇੱਕ SMS ਤੁਹਾਡੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਲਈ ਇੱਕ ਤਤਕਾਲ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ UPI ਐਪ 'ਤੇ 'UPI ਮਦਦ' ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇਖੋ

- ਜੇਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ UPI ਹੈਲਪ ਰਾਹੀਂ ਖੁਦ UPI ਐਪ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਲੱਭੋ।
- UPI ਮਦਦ ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੈਸ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਆਧਾਰ ਸਮਰਥਿਤ
ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
[AEPS]

07

ਵਿਡੀਉ ਲਿੰਕ -

https://www.youtube.com/watch?v=zMsXQEIzie8&list=RD CMUCIQdid8n_ATBDek-k7Oj9Fw&index=3

AEPS ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਮਾਡਲ ਹੈ ਜੋ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕਾਰਸਪੋਂਡੈਂਟ (BC)/ਬੈਂਕ ਮਿੱਤਰ ਦੁਆਰਾ PoS (ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਸੇਲ / ਮਾਈਕਰੋ ATM) 'ਤੇ ਔਨਲਾਈਨ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

AEPS ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ

- ਨਵਾਂ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਜਾਣੋ (ਕੇਵਾਈਸੀ) ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ
- ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ ਬੈਂਕ A/C ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ

- ਬਕਾਇਆ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ
- ਨਕਦ ਕਢਵਾਉਣਾ
- ਨਕਦ ਜਮ੍ਹਾਂ
- ਆਧਾਰ ਤੋਂ ਆਧਾਰ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ

- ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਏ.ਟੀ.ਐਮ
- ਆਧਾਰ ਯਾਦ ਰੱਖੋ
- ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਓ
- ਬਾਇਓ-ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ (ਫਿੰਗਰ ਅਤੇ/ਜਾਂ IRIS) ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ (ਆਧਾਰ ਧਾਰਕ) ਪੇਸ਼ ਕਰੋ
- ਸਹਾਇਕ ਮੋਡ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

AEPS ਦੇ ਲਾਭ

- ਵਰਤਣ ਲਈ ਆਸਾਨ
- ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਧੀ
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਓਪਰੇਬਲ
- ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਬੈਂਕ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ
- ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਣਗੇ
- ਇੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

AEPS ਦੇ ਲਾਭ

- AEPS ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਨਰੇਗਾ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਅਪੰਗ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

AEPS ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਜਤਨ

- ਮਾਈਕ੍ਰੋ-ਏਟੀਐਮ ਜਾਂ ਬੈਂਕਿੰਗ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜਾਓ
- ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ
- ਚੁਣੋ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨਾ ਹੈ
- ਸਕੈਨਰ 'ਤੇ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ
- ਸਫਲ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਸਲਿੱਪ ਲਓ
- ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

- ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕੇਵਾਈਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੇਨਕਾਬ ਆਧਾਰ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ
- ਬਾਇਓਮੀਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਆਧਾਰਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਚਿਕਨਾਈ, ਪਸੀਨੇ ਅਤੇ ਸੁੱਕੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਮਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਟੈਟੂ ਨਾਲ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨਾ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦੇਵੇਗਾ
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਨਾ ਦਿਓ
- ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ U3 (ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਬੇਮੇਲ) ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਈਰਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੋਡ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਥਰਡ-ਪਾਰਟੀ ਆਧਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ।

USSD - ਗੈਰ-
ਸੰਗਠਿਤ ਪੂਰਕ ਸੇਵਾ
ਡੇਟਾ

08

ਵਿਡੀਉ ਲਿੰਕ

https://www.youtube.com/watch?v=zz6_HMH-S-o

Digital
Saksham

USSD ਕੀ ਹੈ?

- USSD ਇੱਕ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਬੇਸਿਕ ਫੋਨ 'ਤੇ GSM ਨੈੱਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਸੇਵਾ SMS ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।
- ਅਨਸਟ੍ਰਕਚਰਡ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਰਵਿਸ ਡਾਟਾ (USSD) ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਜਾਂ ਡਾਟਾ/ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ *99# ਕੋਡ ਰਾਹੀਂ ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਯੂ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਡੀ.-ਅਧਾਰਿਤ ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ, ਖਾਤੇ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਜਾਂਚ, ਬੈਂਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਜਨਰੇਟ ਕਰਨ, ਹੋਰ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

USSD ਕੀ ਹੈ?

- ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ *99# ਭੁਗਤਾਨ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਡਰਬੈਂਕਿੰਗ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਮਾਵੇਸ਼ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੇਵਾ 12 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿੰਦੀ, ਤਾਮਿਲ, ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਕੰਨੜ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਕੁਝ ਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ।

USSD *99# MMID ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜੋ

- ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੋ ਅਤੇ *99# ਡਾਇਲ ਕਰੋ
- ਇੰਟਰਫੇਸ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ: ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਛੋਟੇ ਨਾਮ ਦੇ 3 ਅੱਖਰ ਜਾਂ ਬੈਂਕ IFSC ਦੇ ਪਹਿਲੇ 4 ਅੱਖਰ ਜਾਂ 2-ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਕੋਡ ਟਾਈਪ ਕਰੋ, 'ਭੇਜੋ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੋ।
- ਹੁਣ, ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਨੰਬਰ '3' ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ/ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਕੁੰਜੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਓ
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ/ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ MMID, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕੁੰਜੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੋ
- MPIN ਵਿੱਚ ਕੁੰਜੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਆਖਰੀ 4 ਅੰਕ

USSD *99# IFSC ਕੋਡ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜੋ

- ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਤੋਂ *99# ਡਾਇਲ ਕਰੋ
- ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਛੋਟੇ ਨਾਮ ਦੇ 3 ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬੈਂਕ IFSC ਦੇ ਪਹਿਲੇ 4 ਅੱਖਰਾਂ ਜਾਂ 2-ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁੰਜੀ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧੋ
- IFSC ਕੋਡ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਚੁਣੋ
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ/ਭੁਗਤਾਨਕਰਤਾ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ, IFSC ਕੋਡ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾਖਲ ਕਰੋ
- MPIN ਵਿੱਚ ਕੁੰਜੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਆਖਰੀ 4 ਅੰਕ। ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸੁਨੇਹਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

USSD *99# ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭ

- ਬੇਸਿਕ ਫ਼ੋਨ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ
- ਚੌਥੀ ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ
- ਵਰਤਣ ਲਈ ਆਸਾਨ
- ਸਾਰੇ GSM ਹੈਂਡਸੈੱਟਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ
- ਉੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਫੇਸ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

USSD ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ / ਵੇਰਵੇ

- ਐਮ ਐਮ ਆਈ ਡੀ
- ਐਮ ਪੀ ਆਈ ਐਨ
- ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਰਜਿਸਟਰਡ

IFSC ਕੋਡ

- IFSC ਕੋਡ ਇੱਕ 11-ਅੰਕਾਂ ਵਾਲਾ ਅਲਫਾਨਿਊਮੇਰਿਕ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (RBI) ਦੁਆਰਾ ਹਰੇਕ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

MMID

- MMID, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ ਮਨੀ ਆਈਡੈਂਟੀਫਾਇਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ 7-ਅੰਕਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਬੈਂਕ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੋਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

USSD ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

- ਹੈਂਡਸੈੱਟ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਮੁੱਦਾ - ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਵਾਈਸ USSD ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।
- ਤਕਨੀਕੀ ਗਲਤੀ/ਅਸਵੀਕਾਰ ਬੇਨਤੀ - ਵੇਰਵਿਆਂ ਲਈ SMS ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
- ਗਲਤ ਉਪਭੋਗਤਾ ਇਨਪੁਟਸ - IFSC ਕੋਡ, ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਦਾਖਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

श्री द्वालिट

09

- ਵਿਡੀਉ ਲਿੰਕ -
<https://www.youtube.com/watch?v=Cci3JcL727Q>
- ਈ-ਵਾਲਿਟ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰੀ-ਪੇਡ ਖਾਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਨਲਾਈਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਸਟੋਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਈ-ਵਾਲਿਟ ਇੱਕ ਪਾਸਵਰਡ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ।
- ਈ-ਵਾਲਿਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਿਆਨੇ ਦਾ ਸਮਾਨ, ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਅਤੇ ਫਲਾਈਟ ਟਿਕਟਾਂ ਆਦਿ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਇੱਕ ਈ-ਵਾਲਿਟ ਕਿਵੇਂ ਸੈੱਟਅੱਪ ਕਰੀਏ?

- ਇੱਕ ਈ-ਵਾਲਿਟ ਖਾਤਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ
- ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਵਾਈਸ 'ਤੇ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਆਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਈ-ਵਾਲਿਟ ਭੁਗਤਾਨ ਫਾਰਮ 'ਤੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਈ-ਵਾਲਿਟ ਨੂੰ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪਾਸਵਰਡ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਨਲਾਈਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਡੇਟਾਬੇਸ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਪਡੇਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਈ-ਵਾਲਿਟ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਵਾਲਿਟ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੇ ਕਾਰਡ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਔਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ
- ਇੱਕ ਵਾਲਿਟ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਡ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- ਫਿਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ OPT ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਮੋਡ ਵਜੋਂ 'ਮਾਸਟਰਪਾਸ ਨਾਲ ਖਰੀਦੋ' ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਕਲਪ ਹੈ।
- ਭੁਗਤਾਨ ਮਾਸਟਰਪਾਸ ਕਾਰਡ ਆਈਡੀ ਅਤੇ ਪਾਸਵਰਡ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਇੱਕ 3D-ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਪਿੰਨ ਜਾਂ OTP ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

QR ਕੋਡ

- ਇੱਕ QR ਕੋਡ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਾਰਕੋਡ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਡਿਜੀਟਲ ਡਿਵਾਈਸ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ ਅਤੇ ਜੋ ਇੱਕ ਵਰਗ-ਆਕਾਰ ਦੇ ਗਰਿੱਡ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਟੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। QR ਕੋਡ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ E ਵਾਲਿਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

QR ਕੋਡ

QR ਕੋਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀ

ਮੋਡਸ ਓਪਰੇਂਡੀ

ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਕਸਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਹਾਨੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਐਪਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ QR ਕੋਡਾਂ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਾਹਕ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਕਢਵਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਵਧਾਨੀ

- ਭੁਗਤਾਨ ਐਪਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਵੀ QR ਕੋਡ ਨੂੰ ਸਕੈਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ। ਖਾਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ QR ਕੋਡਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਤੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਈ-ਕਾਮਰਸ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਵਾਲਿਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ?

- ਈ-ਕਾਮਰਸ ਸਾਈਟ ਵਿੱਚ ਲੌਗ ਇਨ ਕਰੋ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ
- ਭੁਗਤਾਨ ਮੈਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, 'ਵਾਲਿਟ' ਚੁਣੋ
- ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਾਲਿਟ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ
- ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੋ

ਡਿਜੀਟਲ ਵਾਲਿਟ ਦੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ/ਸਕੋਪ

- ਈ-ਕਾਮਰਸ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਤੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿਜੀਟਲ ਵਾਲਿਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ
- ਬਿਜਲੀ, ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਰੀਚਾਰਜ, ਮੁਵੀ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਬੁਕਿੰਗ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਬਿੱਲ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਯੋਗਤਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ
- ਭੇਜਨ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- ਡਿਜੀਟਲ ਵਾਲਿਟ ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
- ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿੱਤੀ ਉਤਪਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਿਊਚੁਅਲ ਫੰਡ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਖਰੀਦੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਭਾਰਤੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਸਿਰਫ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ

ਆਪਣੇ ਪੀਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਰਟਫੋਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਉੱਨਤ ਵਿਆਪਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਲਈ ਜਾਓ। VPN ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਨਤਕ Wi-Fi ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹੋ।

ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਡਿਜੀਟਲ ਵਾਲਿਟ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ

ਈ-ਮੇਲ ਜਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਲਿੰਕਾਂ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਨਾ ਕਰੋ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਵੇਅਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਵਾਲੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਐਪ ਸਟੋਰ ਜਾਂ ਪਲੇ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਭਾਰਤੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਸੇਵ ਕਾਰਡ' ਬਾਕਸ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਟਾਓ

ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਖਾਤੇ, ਜਾਂ ਸਾਈਟ, ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਲਟੀ-ਫੈਕਟਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ

ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪਾਸਵਰਡਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਾਸਵਰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਟੂਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਖਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਮਲਟੀ-ਫੈਕਟਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਓ।

ਭਾਰਤੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕਿਵੇਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਫਿਸ਼ਿੰਗ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ

ਅਜਨਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਈ-ਮੇਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਅਟੈਚਮੈਂਟ ਜਾਂ ਲਿੰਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਖੋਲ੍ਹੋ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਕੀ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੈਲੀ ਕਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ

10

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੀ ਹੈ?

- ਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਔਨਲਾਈਨ ਬੈਂਕਿੰਗ ਜਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਆਰਾਮ ਤੋਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ?

- ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਲੌਗਇਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- ਆਪਣੇ ਆਨਲਾਈਨ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲੌਗਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਲੈਪਟਾਪ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਲੌਗਇਨ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਆਨਲਾਈਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇੰਟਰਨੈਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕਿਵੇਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰੀਏ?

- ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੈਂਕ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖਾਤਾ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਖਾਤੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋ।
- ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇੰਟਰਨੈਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖਾਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਬੈਂਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਈ-ਮੇਲ ਜਾਂ ਡਾਕ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਔਨਲਾਈਨ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖਾਤੇ ਲਈ ਇੱਕ ਉਪਭੋਗਤਾ ID ਅਤੇ ਪਾਸਵਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ।
- ਤੁਸੀਂ ਇੰਟਰਨੈਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਲੌਗਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਇੰਟਰਨੈਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਲਾਭ

- ਸਮਾਂ ਸੇਵ ਕਰੋ
- ਸਹੂਲਤ
- ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ ਦੇਣ 24x7 ਕਰਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
- ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ
- ਮੋਬਾਈਲ ਅਸੈੱਸ

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ

- ਫੰਡ ਲੈਣ-ਦੇਣ
- ਅਕਾਊਂਟ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੀ ਜਾਂਚ
- ਐੱਪਨਿੰਗ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪੋਜਿਟ (FD)
- ਨਵੀਂ ਚੈੱਕ ਬੁੱਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ
- ਨਵੇਂ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ ਪਿੰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ
- ਟੈਕਸ, ਉਪਯੋਗਤਾ ਬਿੱਲ, ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ, ਆਦਿ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਲੋਨ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰੋ।

ਕਸਟਮਰ ਆਈ ਡੀ

ਗਾਹਕ ਆਈਡੀ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਬੱਚਤ ਜਾਂ ਚਾਲੂ ਖਾਤਾ ਹੈ।

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

- ਵਰਚੁਅਲ ਕੀਬੋਰਡ ਵਰਤੋ
- ਆਪਣੇ ਪਾਸਵਰਡ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਪਡੇਟ ਕਰੋ.
- ਲੌਗਇਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨਤਕ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੋ
- ਆਪਣੇ ਵੇਰਵੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਨਾ ਕਰੋ
- ਆਪਣੇ ਬੱਚਤ ਖਾਤੇ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਰਹੋ
- ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਾਇਸੰਸਸ਼ੁਦਾ ਐਂਟੀਵਾਇਰਸ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ
- ਜਦੋਂ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਡਿਸਕਨੈਕਟ ਕਰੋ
- ਆਪਣਾ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ URL ਟਾਈਪ ਕਰੋ

ਨੈਸ਼ਨਲ
ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਫੰਡ
ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ (NEFT)

11

ਵੀਡੀਉ ਲਿੰਕ

<https://www.youtube.com/watch?v=j-0omV0Bqik>

ਨੈਸ਼ਨਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ (NEFT) ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (RBI) ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਿਤ ਇੱਕ ਦੇਸ਼-ਵਿਆਪੀ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ।

ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਲਈ NEFT ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

- ਸਾਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦਿਨਾਂ 'ਤੇ ਚੌਢੀ ਘੰਟੇ ਉਪਲਬਧਤਾ।
- ਨਜ਼ਦੀਕੀ-ਅਸਲ-ਟਾਈਮ ਫੰਡ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ।
- ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨੈਟਵਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪੈਨ-ਇੰਡੀਆ ਕਵਰੇਜ।
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਐਸਐਮਐਸ / ਈ-ਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੁਸ਼ਟੀ।
- ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਦੰਡ ਵਿਆਜ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ।
- ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਆਰਬੀਆਈ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਅਤੇ ਰਸੀਦ ਲਈ NEFT ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

- ਔਨਲਾਈਨ NEFT ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਬਚਤ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, NEFT ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ, ਲੋਨ EMI ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਭੇਜਣਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।
- ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਨੇਪਾਲ ਤੱਕ ਇੱਕ ਤਰਫਾ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

NEFT ਸਿਸਟਮ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਹੇਠਾਂ NEFT ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪੜਾਅਵਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ।

ਜਤਨ-1:

- ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ / ਫਰਮ / ਕਾਰਪੋਰੇਟ NEFT ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਔਨਲਾਈਨ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਬੇਨਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਟਰਨੈੱਟ/ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮ, ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਨਾਮ ਜਿੱਥੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਖਾਤਾ ਹੈ, ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ IFSC, ਖਾਤਾ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ, ਆਦਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। /ਉਸ ਦਾ ਇੰਟਰਨੈੱਟ/ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਮੋਡੀਊਲ।

NEFT ਸਿਸਟਮ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

ਹੇਠਾਂ NEFT ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪੜਾਅਵਾਰ ਪ੍ਰਵਾਹ ਹੈ।

ਜਤਨ-1: ਜਾਰੀ ਰੱਖੋ

ਸਫਲ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜੋੜਨ 'ਤੇ, ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਕੇ ਆਨਲਾਈਨ NEFT ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਾਂਚ/ਆਫ-ਲਾਈਨ ਮੋਡ ਰਾਹੀਂ NEFT ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ NEFT ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੇਰਵੇ ਭਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ NEFT ਅਰਜ਼ੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

NEFT ਸਿਸਟਮ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- ਜਤਨ-2: ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੈਂਕ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਲਿੰਗ ਸੈਂਟਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ NEFT ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਦਾ ਹੈ।
- ਜਤਨ-3: ਪੁਲਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਅਗਲੇ ਉਪਲਬਧ ਬੈਂਚ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ RBI ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ NEFT ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਅੱਗੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ।
- ਜਤਨ-4: ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਛਾਂਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੈਂਕਾਂ (ਡੈਬਿਟ) ਤੋਂ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੈਂਕਾਂ (ਕ੍ਰੈਡਿਟ) ਨੂੰ ਫੰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਲੇਖਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਲਿੰਗ ਸੈਂਟਰ (ਐਨਈਐਫਟੀ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ) ਰਾਹੀਂ ਬੈਂਕ-ਵਾਰ ਰਿਮਿਟੈਂਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

NEFT ਸਿਸਟਮ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ?

- ਕਦਮ-5: ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਇਨਵਰਡ ਰਿਮਿਟੈਂਸ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਤੀ ਸਿਸਟਮ ਕੋਡ (IFSC) ਕੀ ਹੈ?

- IFSC ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿੱਤੀ ਸਿਸਟਮ ਕੋਡ ਇੱਕ ਅਲਫ਼ਾ-ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਕੋਡ ਹੈ ਜੋ NEFT ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕ-ਸ਼ਾਖਾ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਇਹ ਇੱਕ 11-ਅੰਕਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਡ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ 4 ਅਲਫ਼ਾ ਅੱਖਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਆਖਰੀ 6 ਅੱਖਰ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।
- 5ਵਾਂ ਅੱਖਰ 0 (ਜ਼ੀਰੋ) ਹੈ। IFSC ਦੀ ਵਰਤੋਂ NEFT ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ / ਮੰਜ਼ਿਲ ਬੈਂਕਾਂ / ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਬੈਂਕਾਂ / ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

NEFT ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਫੰਡ ਭੇਜਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵੇ?

- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹਨ:
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮ
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਸ਼ਾਖਾ ਨਾਮ
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਮ
- ਅਕਾਊਂਟ ਟਾਇਪ
- ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ.
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ IFSC

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਚੈਕ ਕਰੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਰੀਅਲ ਟਾਈਮ ਗ੍ਰਾਸ
ਸੈਟਲਮੈਂਟ (RTGS)

12

- ਸਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ (ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ) ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਜਾਲ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ।
- ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, RTGS ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਅਟੱਲ ਹਨ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

RTGS ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਤੁਸੀਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

- ਨਕਦ ਮੈਨਜ਼ਮੈਂਟ ਲੈਣ-ਦੇਣ
- ਹੈਜ਼ਿੰਗ
- ਇੰਟਰਸਟ ਭੁਗਤਾਨ
- ਲੋਨ ਭੁਗਤਾਨ
- ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਦਾ ਲੈਣ ਦੇਣ
- ਸਪਲਾਇਰ ਭੁਗਤਾਨ
- ਟੈਕਸ ਭੁਗਤਾਨ
- ਕਾਰੋਬਾਰ ਭੁਗਤਾਨ
- ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੈਂਟਲਮੈਂਟ ਭੁਗਤਾਨ
- ਗੁੱਡਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ (GST) ਭੁਗਤਾਨ

RTGS ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀ ਹੈ?

- ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ ਗ੍ਰਾਸ ਸੈਟਲਮੈਂਟ (RTGS) ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਵਾਰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਐਨਲਾਈਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਅਤੇ ਤੀਜੀ-ਧਿਰ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੋਵੇਂ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

RTGS ਲਈ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਲਈ ਜਤਨ:

- ਆਪਣੀ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਅਤੇ ਪਾਸਵਰਡ ਨਾਲ XYZ ਬੈਂਕ ਇੰਟਰਨੈਟ ਬੈਂਕਿੰਗ/ਆਈ ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਵਿੱਚ ਲੌਗ ਇਨ ਕਰੋ।
- 'ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ' ਟੈਬ ਦੇ ਹੇਠਾਂ 'ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ' ਟੈਬ 'ਤੇ ਜਾਓ।
- 'ਐਡ ਏ ਪੇਈ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਕਿਸਮ 'ਹੋਰ ਲੋਕਕਰਤਾ' ਨੂੰ ਚੁਣੋ।
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਖਾਤੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਾਂ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕਰੋ
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਖਾਤੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਾਂ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕਰੋ
- 'ਐਡ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ, ਫਿਰ 'ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
- ਓ ਟੀ ਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਤਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੇ RTGS ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਤਨ

- ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਲੌਗਇਨ ਕਰੋ
- 'ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ' ਟੈਬ 'ਤੇ ਜਾਓ
- ਰਜਿਸਟਰਡ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ 'ਲਾਭਪਾਤਰੀ' ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ
- ਡੈਬਿਟ ਖਾਤਾ ਚੁਣੋ, ਰਕਮ ਦਾਖਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੋ (ਵਿਕਲਪਿਕ)
- ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ RTGS ਨੂੰ ਚੁਣੋ
- ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੋ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਸਭ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 'ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ
- ਓ ਟੀ ਪੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ 'ਸਬਮਿਟ' 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

- ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ RTGS ਨੈੱਟਵਰਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਨਾਮ, ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਖਾਤਾ ਕਿਸਮ, ਨਾਮ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੈਂਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ IFSC ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, RTGS ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਿਰਫ਼ RTGS ਰੈਮਿਟੈਂਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ / ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਾਹਕ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤਰੰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਸੇਵਾ
(IMPS)

13

ਤਤਕਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਸੇਵਾ (IMPS) ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਰੀਅਲ ਟਾਈਮ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਤਤਕਾਲ, 24x7, ਅੰਤਰਬੈਂਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ, ਇੰਟਰਨੈਟ, ATM, SMS ਵਰਗੇ ਕਈ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਐਕਸੈਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

IMPS ਦੇ ਉਦੇਸ਼

- ਬੈਂਕ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੰਡ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇੱਕ ਚੈਨਲ ਵਜੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣਾ।
- ਰਿਟੇਲ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ (ਆਰਬੀਆਈ) ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਉਪ-ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ।
- ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਮੋਬਾਈਲ ਪੇਮੈਂਟ ਗਾਈਡਲਾਈਨਜ਼ 2008 ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੋਬਾਈਲ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਤਰ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੋਣ ਲਈ।
- ਮੋਬਾਈਲ ਆਧਾਰਿਤ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦ ਬਣਾਉਣ ਲਈ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

IMPS ਲਈ ਭਾਰੀਦਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੇ:

- ਰਿਮਾਈਟਰ (ਭੇਜਣ)
- ਲਾਭਪਾਤਰੀ (ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ)
- ਬੈਂਕ
- ਨੇਸ਼ਨਲ ਵਿੱਤ ਸਵਿੱਚ – ਐਨ ਪੀ ਸੀ ਆਈ

IMPS ਦੁਆਰਾ ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ

ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ:

ਬੈਂਕ ਦੀ ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੋ।

- ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਮਨੀ ਆਈਡੈਂਟੀਫਾਇਰ (MMID) ਅਤੇ MPIN ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ
- ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਲਈ ਸੌਫਟਵੇਅਰ (ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ) ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ (ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ) ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਵਿੱਚ SMS ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਬੈਂਕ SMS 'ਤੇ IMPS ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- **ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ:**
- ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਖਾਤੇ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਕਰੋ।
- ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਮਨੀ ਆਈਡੈਂਟੀਫਾਇਰ (MMID) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ

IMPS ਦੁਆਰਾ ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ

ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਲਈ (ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਲਈ):

ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੌਗਇਨ ਕਰੋ ਅਤੇ IMPS ਤੋਂ IMPS ਮੀਨੂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਬੈਂਕ SMS 'ਤੇ IMPS ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਵਿੱਚ SMS ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।

ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਅਤੇ MMID ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ

- ਭੇਜਣ ਲਈ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦਾ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ, ਲਾਭਪਾਤਰੀ MMID, ਰਕਮ ਅਤੇ ਆਪਣਾ MPIN ਦਰਜ ਕਰੋ
- ਤੁਹਾਡੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲਈ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ SMS ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰੋ।

IMPS ਦੁਆਰਾ ਮੋਬਾਈਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਲਈ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ

ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਲਈ (ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਲਈ):

ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਵਿੱਖੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ ਨੋਟ ਕਰੋ

- ਆਪਣਾ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਅਤੇ MMID ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰੋ
- ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਅਤੇ MMID ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਰੋ
- ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਲਈ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ SMS ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਵਿੱਖੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੰਦਰਭ ਨੰਬਰ ਨੋਟ ਕਰੋ।

IMPS ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

- ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਦੋ ਵਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰੋ - ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਰਕਮ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
- ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਅਤੇ MMID ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਓ: ਇੱਕ ਗਲਤ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਜਾਂ MMID ਕਦੇ ਵੀ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਇਸਲਈ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਘੱਟ ਹੈ
- ਅੰਨਲਾਈਨ ਧੋਖਾਧੜੀ: ਹੈਕਰ ਸਾਈਬਰ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਅਲੀ MMID ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।।

ਆਨਲਾਈਨ ਬਿੱਲ
ਭੁਗਤਾਨ

14

ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਔਨਲਾਈਨ ਭੁਗਤਾਨ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨਾ ਹੈ

- ਆਪਣੇ ਬਿੱਲ ਇਕੱਠੇ ਕਰੋ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਪਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਤੁਸੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹੋ।
- ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਔਨਲਾਈਨ ਬਿਲ ਪੇਅ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਬਿਲਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਜ ਕਰੋ।
- ਚੁਣੋ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕਦੋਂ ਭੇਜਣਾ ਹੈ।
- ਇੱਕ ਆਵਰਤੀ ਜਾਂ ਇੱਕ-ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਚੁਣੋ।
- ਹਰੇਕ ਬਿੱਲ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਹੋਣ 'ਤੇ ਟਰੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਰੀਮਾਈਂਡਰ ਸੈੱਟ ਕਰੋ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਆਨਲਾਈਨ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ-

- ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ
- ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ:
- ਨੈਟ ਬੈਂਕਿੰਗ:
- ਈ-ਪਰਸ:
- ਯੂਪੀਆਈ-

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ

ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ

ਅੱਜ ਜੇ ਕੰਪਨੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਬਿੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਾਓ ਅਤੇ ਬਿਲਿੰਗ ਰਕਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ
ਫਿਰ ਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਂ ਡੈਬਿਟ ਕਾਰਡ, ਯੂਪੀਆਈ, ਐਨਈਐਫਟੀ/ਆਰਟੀਜੀਐਸ,
ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੋ।

ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿੱਥੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ

ਯੂ ਪੀ ਆਈ

- ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਯੂ ਪੀ ਆਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਮੋਡ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਬੀਐਚਆਈਐਮ ਯੂਪੀਆਈ, ਗੁਗਲ ਪੇ, ਫੋਨ ਪੇ, ਆਦਿ ਹਨ।
- ਜਤਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ:
- ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਐਪ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ
- ਬਿਜਲੀ ਬਿੱਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰੋ
- ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਬਿਜਲੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਚੁਣੋ।
- ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਿਜਲੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਡੈਬਿਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ

ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ

ਈ-ਪਰਸ

ਮੋਬੀਕਵਿੱਕ, ਫ੍ਰੀਚਾਰਜ, ਪੇਟੀਐਮ ਵਰਗੇ ਈ-ਵਾਲਿਟ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

- ਐਪ ਖੋਲ੍ਹੋ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।
- ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਈ-ਵਾਲਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਬਿੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਿੱਲ ਦੇਖ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿੱਲ

ਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ

- ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਨੈੱਟ ਬੈਂਕਿੰਗ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਲੌਗਇਨ ਕਰੋ
- ਬਿਜਲੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾ ਚੁਣੋ,
- ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ, ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾਖਲ ਕਰੋ।
- ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਹਦਾਇਤ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਲਿੰਗ ਦੀ ਰਕਮ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰੋ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਿੱਲ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਔਨਲਾਈਨ ਭੁਗਤਾਨ ਮੋਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

- ਉਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੌਗਇਨ ਕਰੋ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
- ਐਪ 'ਤੇ, ਬਿੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, 'ਵਾਟਰ' ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ
- ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਾਟਰ ਬੋਰਡ ਚੁਣੋ
- ਹੁਣ ਗਾਹਕ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕਰੋ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰ ਨੰਬਰ, ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਨੰਬਰ, ਕੇ ਨੰਬਰ ਆਦਿ), ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਵਧੋ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
- ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
- ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧੋ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਧੀ ਚੁਣੋ

ਟੈਲੀਫੋਨ ਬਿੱਲ (ਇੰਟਰਨੈਟ ਬਿੱਲ ਸਮੇਤ)

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਔਨਲਾਈਨ ਭੁਗਤਾਨ ਮੋਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਟੈਲੀਫੋਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।

- ਐਪ 'ਤੇ, ਰੀਚਾਰਜ/ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, 'ਬ੍ਰੈਡਬੈਂਡ/ਲੈਂਡਲਾਈਨ' ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ
- ਆਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਫਿਰ STD ਨੰਬਰ ਚੁਣੋ
- ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧੋ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਧੀ ਚੁਣੋ।
- ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਿੰਨ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਟ੍ਰਾਂਜੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ (ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ)

ਮੋਬਾਈਲ ਬਿਲ

- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਔਨਲਾਈਨ ਭੁਗਤਾਨ ਮੋਡਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮੋਬਾਈਲ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਤਰੀਕਾ ਹੈ।
- ਉਸ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੌਗਇਨ ਕਰੋ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਐਪ 'ਤੇ, ਰੀਚਾਰਜ/ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, 'ਮੋਬਾਈਲ/ਰੀਚਾਰਜ' ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।
- ਕਿ ਪੇਸਟਪੇਡ ਜਾਂ ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਨੂੰ ਚੁਣੋ
- ਆਪਰੇਟਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ, ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਰਕਮ ਦਾਖਲ ਕਰੋ।
- ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧੋ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿਧੀ ਚੁਣੋ
- ਲੋੜੀਂਦਾ ਪਿੰਨ ਦਾਖਲ ਕਰਕੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ

ਆਨਲਾਈਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨੀ

- ਕਾਰਡ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚੋ - ਆਪਣਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਕੈਡ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮਿਟਾਓ।
- ਆਨਲਾਈਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿੰਡੋ/ਟੈਬ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ
- ਬਿਹਤਰ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ HTTPS:// ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
- ਪਾਸਵਰਡ, OTP, CVV ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਜਨਤਕ ਕੰਪਿਊਟਰ/WI-FI ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੋ
- ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਐਪ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ।

ਮੁੱਖ ਟੇਕਵੇਅਜ਼

15

ਮੁਖ ਟੇਕਵੇਅਜ਼

- ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸਾਖਰਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇਗੀ।
- ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।
- ਇਹ ਗਾਹਕ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇਗਾ, ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਏਗਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਆਧੁਨਿਕ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿੱਤੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਵਜੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਬ੍ਰਾਂਡ ਮੁੱਲ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ।

Confederation of Indian Industry

Digital
Saksham

पंन द्दास!!!

